

Sjabloon inhoudelijke rapportering kleinschalige wooneenheden

1. Geef een beknopte omschrijving van de KWE. Zijn er zaken gewijzigd t.o.v. de projectaanvraag en waarom?
2. Wat is het profiel van de jongeren dat begeleid wordt in de KWE?
  - o Zijn er reeds jongeren uitgestroomd sinds de opstart? Is er bij deze jongeren sprake van vervolghulpverlening (binnen Opgroeien, VAPH, of volwassenenhulpverlening) of niet?
3. Beschrijf (beknopt) op welke wijze andere organisaties (binnen Opgroeien als daarbuiten, zoals een VAPH-organisatie, CAW, OCMW,...) betrokken zijn, zowel op casusniveau als op projectniveau.
4. Beschrijf (beknopt) op welke manier de context van een jongere wordt versterkt, en de koppeling met vrijwilligers (al dan niet burgerinitiatieven).
5. *Zelfevaluatie*: krachten/goede praktijken – valkuilen/moeilijkheden.

1. Geef een beknopte omschrijving van de KWE. Zijn er zaken gewijzigd t.o.v. de projectaanvraag en waarom?

• Omschrijving KWE

Toekomst 18 is een kleinschalige woonvorm waar 6^(*) jongvolwassenen (16 tot 25 jaar) onder flexibel toezicht samenleven (co-housen) en ondersteund worden door een begeleiding op maat en op tempo van de bewoner.

De doelstelling van het aanbod is te komen tot een geïntegreerd begeleidingstraject, met oog voor ondersteuning op diverse levensdomeinen én met de focus op eigen regie en krachtgericht werken. Het doel is om het aanbod zo te organiseren dat jongvolwassenen bij uitstroom uit de kleinschalige wooneenheid over maximale kennis en vaardigheden beschikken om een eigen weg te vinden. Ze beschikken hierbij over voldoende bronnen om bij nieuwe problemen zelf tot oplossingen te komen. Toekomst 18 is een schakel in het traject van jongvolwassenen, met als doel hen te begeleiden naar een langdurige en stabiele woonsituatie. Deze begeleidingsvorm is een tussenstap tussen leefgroepwerking (incl. kamer- en studiotraining) en zelfstandig wonen waarbij hulpcontinuïteit het belangrijkste uitgangspunt vormt.

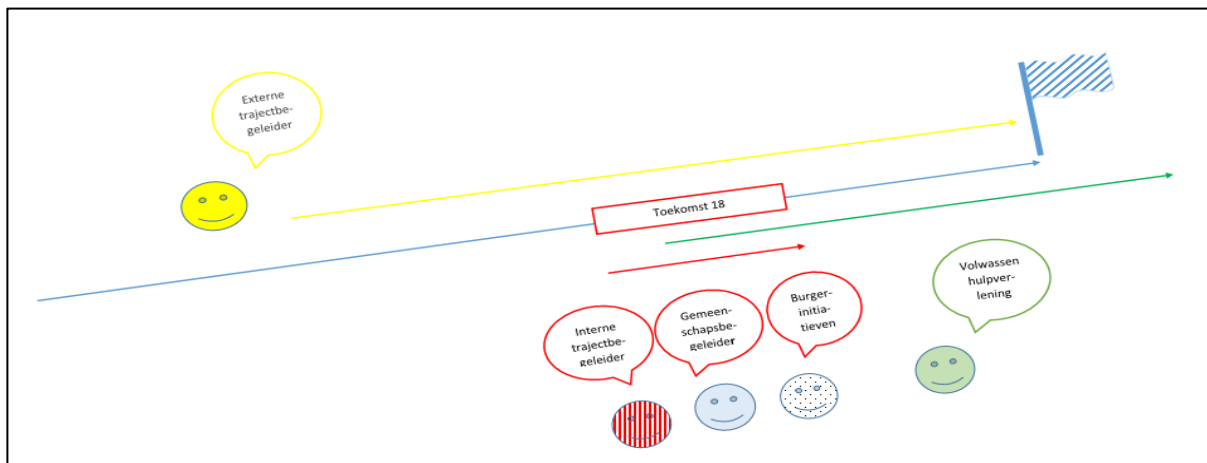
Het begeleidingstraject is veerkrachtgericht en stoelt in eerste instantie op een individueel ondersteuningsplan. De uitwerking is op maat en tempo van de bewoner. De jongere kiest zelf de (sub)doelen waaraan hij/zij wil werken en geeft aan welke partners (context) hij hiervoor mee aan boord wil nemen. We hanteren de zelfredzaamheidsmatrix om de verschillende levensdomeinen in kaart te brengen. Zo kan elke jongere zichzelf inschalen en voor zichzelf prioritaire doelen stellen. De jongere heeft de regie in handen. Jongvolwassenen krijgen binnen de contouren van de kleinschalige woonvorm de nodige tijd en ondersteuning om een volwaardige plek in de samenleving te vinden. Belangrijk evenwel is dat het ondersteuningsplan regelmatig wordt geëvalueerd met alle betrokkenen en zo nodig wordt bijgestuurd om de hulpverleningsdoelstellingen niet uit het oog te verliezen met oog op door- of uitstroom.

De aanwezigheid van een duidelijke groepsdynamiek kan bijdragen tot het verwerven en versterken van communicatieve en socio-emotionele vaardigheden. Door de groepsdynamiek en het inzetten op de verbinding met de buitenwereld worden eenzaamheid en isolement tegengegaan. De jongere komt zichzelf tegen en kan de betekenis van alleen wonen enkel een plaats geven vanaf het moment dat hij zich effectief ook in deze situatie bevindt. De gemeenschapsbegeleider fungeert als facilitator van het gemeenschapsleven, hij zet jongeren aan om zelf in dialoog te gaan met mensen uit de directe leefomgeving (medebewoners, burens), om samen tot harmonieuze oplossingen te komen. Het thema afstand-nabijheid is hierbij zeker van belang en vaak is het balanceren op een slappe koord; het flexibel toezicht beoogt de aanwezigheid van begeleiding op de cruciale momenten in een intensiteit die afhankelijk is van de noden van de bewoners. We zoeken hier een gezond evenwicht tussen nabij zijn en vertrouwen hebben in de eigen krachten en verantwoordelijkheid van de jongere.

De KWE fungeert als een veilige experimenteerruimte. De jongere kan met vallen en opstaan, kleine stapjes vooruitzetten in een veilig kader. Concreet betekent dit bv. dat ook als een jongere zijn hele inkomen uitgeeft op de eerste dag van de maand, er een zekerheid is dat hij/zij nog steeds onderdak heeft en er een basis aan voeding voorzien blijft.

De meerwaarde van de kleinschalige woonvorm is de interactie tussen de individuele begeleiding en het groepsaspect. En dit in combinatie met de blik naar buiten, het binnen brengen van de samenleving en versterken van het netwerk, alsook bruggen slaan naar volwassenhulpverlening. Figuur 1 geeft een

samenvattend beeld van hoe het hulpaanbod wordt vorm gegeven in Toekomst 18. De vlag representeert het toekomstperspectief van de jongere, op weg daar naartoe kan een passage langs Toekomst 18 wenselijk zijn waarbij de jongere individuele begeleiding kent, alsook het samen leven mee vorm wordt gegeven vanuit gemeenschapsbegeleiding. Bij voorkeur start een jongere het traject in Toekomst 18 met een vertrouwde begeleider aan de zijde die het traject samen met de jongere kan door lopen en die ook nadien in beeld kan blijven, alvast tot de overgang naar volwassenhulpverlening werd gemaakt. Onderweg zetten we ook sterk in op het versterken van een niet-professioneel netwerk, o.b.v. de noden van de jongere.

Fig.1 Begeleiding Toekomst 18 in beeld

- **Gewijzigde zaken**

De basisprincipes van de projectaanvraag hebben we behouden en uitgewerkt zoals hierboven beschreven.

Als we de aanvraag doornemen situeren de wijzigingen zich hoofdzakelijk op vlak van de inzet van de personele middelen en het omgaan met het concept verhuren versus begeleiden. Doch her en der kleine accentverschuivingen richting meer responsabilisering van de groep in gedeelde verantwoordelijkheid voor het samen leven, alsook een ietwat meer achtergrond bevragende houding voor aanvang van begeleiding.

Personele middelen

De inzet van personele middelen is doorheen het vormgevingsproces van Toekomst T18 een blijvende zoektocht gebleken.

We staan voor een aanklampende naadloze zorg, waarbij jongeren vastgehouden kunnen worden door vertrouwde begeleiders en dit doorheen hun traject in een KWE. Hierbij blijven we ijveren voor een dubbele maatregel om deze gedragenheid te kunnen borgen. In praktijk hebben we zeer goede ervaringen in het mee aan boord kunnen houden van vertrouwde personen. Dankzij hun tussenkomst hebben we niet enkel tijdens de begeleiding maar ook in nazorg meer kunnen bereiken. Hierbij aansluitend is de samenwerking met het Houvast project vanuit het JAC zeker een meerwaarde.

Daarnaast willen we de beperkte personele middelen zo goed mogelijk inzetten. We startten met 1 individuele trajectbegeleider, 1 vrijgestelde vanuit het Houvast project (8u) en 2 vrijwilligers (telkens 8u) die fungeerden als gemeenschapsbegeleiders.

Door deze keuze konden we maximaal inzetten op specifieke zorgvragen zoals mee winkelen gaan, visuele ondersteuning van huisregels, opstellen en opvolgen van een afvalplan, samen koken, huisoverleg organiseren, mee opzetten en deel uitmaken van buurtwerkingen, ... Ook was er veel aandacht voor een positief leefklimaat, het samen activiteiten doen, het bevorderen van het leven in gemeenschap. Er was ruimte om op diverse tijdstippen aanwezig en beschikbaar te zijn voor de jongeren. Dit is een zeer zinvolle samenwerking geweest, zeker bij de opstart van een nieuw project. Naarmate Toekomst 18 meer vorm gekregen heeft, wordt duidelijk dat er op vlak van het leven en leren in gemeenschap, het inzetten en faciliteren van groepsdynamische processen nog een onontgonnen terrein ligt, met nog heel wat onbenutte opportuniteiten. Ook in verlofperiodes en bij ziekte van de vaste medewerker hebben we gemerkt hoe kwetsbaar het team is. Vandaar de keuze om over te gaan tot het aanwerven van een extra halftijdse professionele kracht die zich vooral zal focussen op de uitbouw van het gemeenschapsleven.

Begeleidingsovereenkomsten

Bij de opstart boden we huurcontracten aan de bewoners aan. Echter kende deze werkwijze bepaalde beperkingen, gegeven de huurwetgeving. In goede samenwerking met andere KWE's en het agentschap, zijn we vrij snel overgeschakeld naar begeleidingsovereenkomsten waarbij het betrekken van een kamer deel uitmaakt van de begeleiding in zijn totaliteit. Dit concept beantwoordt meer aan de realiteit en de noden die we ervaren. De onkosten die voorzien werden in de aanvraag, werden behouden.

Responsabilisering van de groep

Daar waar we bij aanvang gestart zijn met een meer ondersteunende houding vanuit de gemeenschapsbeleider in de groepsdynamiek (en dus per definitie zelf meer voor en in plaats van de jongeren deden), evolueerden we naar het meer over te laten aan de groep (in zijn geheel, per verdieping, in duo) als lerend en ondersteunend netwerk. Hierbij gebruiken we een aantal (klassieke maar ook creatieve hedendaagse) tools zoals de WhatsApp-groep van bewoners, het huisoverleg, het gemeenschappelijk gebruik van een aantal nutsvoorzieningen, ...

Begeleiding is lid van de WhatsApp-groep i.f.v. toezicht houden, maar stimuleert jongeren in eerste plaats om deze tool ook onderling te gebruiken, zonder tussenkomst van begeleiding. We zetten sterk in op het samen zoeken naar mogelijkheden van aanpak, reiken hen tools aan en ondersteunen waar nodig.

Van 'niet-weten' naar 'iets meer weten'

KWE Toekomst 18 kende officiële opstart 1 januari 2019. Echter mochten we de eerste bewoners welkom heten in de zomer van 2018. Ook toen stond het aanbod intersectoraal open en kregen we snel ook enkele externe vragen tot opname. We vonden het vooral belangrijk dat alle kwetsbare jongeren een kans kregen om in Toekomst 18 te wonen. Echter bleek al snel dat meest kwetsbaar niet gelijk is aan meest complex... Gezien de mix van individuele problematieken van de eerste bewoners, de nood aan een meer gestructureerd woonaanbod voor sommigen, de vele vrienden zonder bed, ... kwamen we al snel wat problemen tegen (druggebruik, drughandel, extra bewoners in de kelder, ...) waardoor het 'veilig' wonen onder druk kwam te staan. We evolueerden naar een meer bevragende houding voor aanvang, naar een kansenbiedende match maken tussen bewoners, naar een gezonde mix van problematieken, kwetsbaarheden en krachten zodat het voor eenieder oké wonen is in Toekomst 18. We gebruiken hiervoor o.a. de zelfstandigheidsmatrix, een sterke tool waarbij verschillende levensdomeinen in kaart gebracht worden. Deze input wordt gebruikt in het dagdagelijkse begeleidingswerk, alsook tijdens evaluatie- en bijsturingsmomenten. Heden wordt deze matrix verder gefinetuned, om nog accurater aan de slag te kunnen met (sub)doelen.

Door de personele inzet per 1 januari 2019 alsook het instroomoverleg met ACT op Limburgs niveau kunnen we ook beter op 'goede matching' inspelen.

(*) Vzw Huize Sint-Vincentius kreeg projecterkenning voor 4 plaatsen KWE. De woning biedt echter woongelegenheid aan 6 jongeren. Alle 6 jongeren in huis krijgen eenzelfde begeleidingsaanbod, we begeleiden dus permanent +2 jongeren.

2. Wat is het profiel van de jongeren dat begeleid wordt in de KWE?

○ Zijn er reeds jongeren uitgestroomd sinds de opstart? Is er bij deze jongeren sprake van vervolghulpverlening (binnen Opgroeien, VAPH, of volwassenenhulpverlening) of niet?

• KWE: voor wie?

Toekomst 18

- is een project kleinschalige wooneenheden.
- bestaat uit 6 studio's onder een vorm van gemeenschapswonen.
- is een schakel tussen residentieel verblijf en (begeleid) zelfstandig wonen.
- biedt een individuele begeleiding naast begeleiding in het samenwonen en integratie in de buurt.
- beschikt over een team van traject- en gemeenschapsbegeleiders die het traject van de jongeren mee ondersteunen.
- staat voor een begeleidingstraject voor jongeren op weg naar meer zelfstandigheid.

Voor wie?

Jongeren tussen 16 en 25 jaar:

- voor wie de stap naar een volledig zelfstandig wonen nog te vroeg komt.
- die geen betaalbare woning vinden.
- die gepast hulp kunnen toelaten in hun groei naar volwassenheid.
- die niet terecht kunnen in de eigen context.
- die voldoende zelfredzaam zijn om zonder permanente begeleiding in een gemeenschapshuis te kunnen wonen.
- die het tijdelijk wonen in gemeenschap als een meerwaarde ervaren.

Contactgegevens:
toekomst18@huizenintvincentius.be
Tel: 0472 182 650

Gemeenschapswonen iets voor jou?
Toekomststraat 18
3800 Sint-Truiden

Wat mag je van ons verwachten?

Een begeleidingsplan op maat.
Ondersteuning bij het samenleven in huis.
Ondersteuning in het vinden van jouw plaatsje in jouw eigen omgeving.
Ondersteuning bij de integratie in de buurt/gemeenschap.
Je eigen gemeubelde studio.
Een gemeenschappelijke ontspanningsruimte.
Een gedeelde keuken.

"GROOT WORDEN WE ALLEMAAL, VOLWASSEN 5 EEN ANDER VERHAAL"

Dan is tijdelijk in een gemeenschap wonen misschien wel iets voor jou!!!

Wat verwachten we van jou?

Je staat open voor (verdere) begeleiding.
Je bent gemotiveerd om actief aan de slag te gaan om bij te leren op de verschillende levensdomeinen:

- Dagbesteding
- Netwerk
- Sociale vaardigheden
- Huishouden
- Financieel

Je kan je vinden in het huishoudelijk reglement en in het samenleven met anderen.

Fig.2 Folder Toekomst 18

“Toekomst 18” richt zich tot jongvolwassenen van 16 tot 25 jaar (zie figuur 2). Het betreft zowel jongeren die doorstromen uit eigen verblijfsafdelingen als jongeren uit andere organisaties/sectoren.

Kenmerkend voor deze jongvolwassenen is dat de stap van verblijf naar alleen wonen nog te groot is en/of dat de residentiële opvang en begeleiding niet meer aansluiten bij hun noden/mogelijkheden.

De kwetsbaarheid van deze jongeren zit in het (deels) ontbreken van een steunend netwerk waar ze terecht kunnen.

Jongvolwassenen die de hulpverlening eerder hebben afgesloten, maar opnieuw een begeleidingsvraag hebben, komen eveneens in aanmerking.

Vrijwilligheid en motivatie zijn een must: de jongvolwassene moet bereid zijn om in een kleinschalige woonvorm te wonen, samen met andere bewoners en dit onder een flexibel en aangepast toezicht, ondersteund door een permanentiesysteem. Ze kiezen expliciet voor deze woonvorm als oefenmogelijkheid om alleen te gaan wonen en zijn bereid om zich open te stellen voor begeleiding.

Samenwonen vereist een minimum aan sociale, praktische en coping vaardigheden. Het meten van deze vaardigheden krijgt een plaats in de procedure van kennismaking en intake d.m.v. de zelfstandigheidsmatrix.

Jongeren beschikken over een minimale interne sturing gezien de eigenheid van de KWE.

Zowel tijdens de opstartprocedure als tijdens het traject van de jongere wordt steeds de veiligheid en integriteit van de jongvolwassene in kwestie als die van de andere bewoners mee in ogenschouw genomen: brengt de jongvolwassene zichzelf of de anderen in gevaar, voelt iedere bewoner zich goed in het huis. Een belangrijke toetssteen is de bereidheid om hierover in dialoog én mee in actie te gaan.

Gezien de verscheidenheid aan ondersteuningsnoden en een uiteenlopende profilering van de jongvolwassenen is een grote verscheidenheid aan invulling van de woonvorm nodig. Er wordt geopteerd om een werkbare mix aan diversiteit in kwetsbaarheid en krachten van de meest kwetsbare jongvolwassenen een plaats te geven met het oog op een positieve synergie in het samenwonen. Dit vanuit de visie dat de groep een versterkend karakter moet kunnen bieden. Door de groep op welbepaalde manier samen te stellen, komen we hier meer aan tegemoet.

Daarnaast zetten we sterk in op samenwerking en netwerking. We streven naar een doorgedreven samenwerking met verschillende actoren die diverse expertises hebben om een antwoord te bieden op de diverse problematieken en richten ons hierbij zowel op jeugdhulpaanbieders als volwassen hulpverlening.

Naast de professionele ondersteuning en begeleiding zetten we in op bijkomende ondersteuning door vrijwilligers, buddy's en burgerinitiatieven afhankelijk van de vragen en noden van de jongeren.

- **De jongvolwassenen in beeld**

In Toekomst 18 verbleven tot nog toe 13 jongeren. In 2018 startten reeds 8 jongeren waarvan er 4 uitstroomden. Dit was nog voor de officiële start van het project KWE in januari 2019. Het leek ons zinvol om ook deze periode mee op te nemen in de beschrijving van de doelgroep aan de hand van een aantal parameters.

Leeftijd

De jongste bewoner was bij aanvang van de begeleiding 16 jaar, de oudste 22 jaar. Gemiddeld zijn de jongeren 19 jaar met een overwicht aan meisjes (5 jongens versus 8 meisjes).

Herkomst

Van de 13 jongeren stroomden er 6 door vanuit de eigen organisatie (module verblijf of CANO).

Informatie over herkomst van de andere jongeren:

- 1 jongere was dakloos
- 2 jongeren kwamen vanuit een residentiële VAPH voorziening
- 2 jongeren vanuit OIOC
- 1 jongere vanuit een collega-organisatie BJB
- 1 jongere verbleef in een pleeggezin binnen het eigen netwerk.

Alle jongeren hadden reeds een verleden in de BJB of VAPH voorziening.

Netwerk

Het merendeel van de jongeren heeft geen of beperkt familiaal netwerk waarop ze kunnen terugvallen. Ze hebben vaak wel een netwerk dat bestaat uit lotgenoten, jongeren die ze kennen vanuit het uitgangsleven, leerkrachten of ex-begeleiders.

- 5 jongeren verblijven zonder hun ouders in België
- 1 jongere is wees; zonder contacten met ooms/tantes
- 2 jongeren verloren hun vader op jonge leeftijd en zijn niet (meer) welkom bij de stiefvader
- 3 jongeren kunnen niet terecht bij hun ouders omwille van opname van de ouder (psychiatrie/gevangenis) of niet beschikbaar omwille van drugproblematiek
- 2 jongeren zijn mede door echtscheiding niet meer welkom in hun gezin van oorsprong

Eigen problematiek

Bij de opstart van Toekomst 18 lieten we alle jongeren toe. Vanuit de idee open te staan voor de meest kwetsbaren, wilden we alle jongeren kansen geven, zonder te veel stil te staan bij hun verleden en/of kwetsbaarheden. Dit resulteerde in het ook opnemen van jongeren die eens ze een bed hadden, niet meer openstonden voor begeleiding of het traject van andere jongeren in gevaar brachten. In praktijk zagen we enkele jongeren die kampten met een veelheid aan problemen (verslaving, psychisch, financiële, ...). Jongeren die snel vervielen in oude patronen terwijl begeleiding nog niet de kans gehad had om iets op te bouwen of het mandaat kreeg om rond deze thema's bezig te zijn. Vrij snel zijn we geëvolueerd om goed stil te staan bij de vraag en aanbod.

De meest voorkomende thema's zijn:

- Psychische kwetsbaarheid: psychisch welzijn en functioneren, eenzaamheid, omgaan met een leegte in hun leven.
- Financieel: het beheren van en rondkomen met een beperkt budget
- Inhoud geven aan hun dag, het hebben en houden van een zinvolle dagbesteding
- Het vinden en houden van positieve supporters/netwerk
- Het vinden en houden van een gepaste woonst

Waarom Toekomst 18?

De meest voorkomende redenen waarom jongeren kiezen voor Toekomst 18:

- Woonnood: jongeren die de stap naar alleen wonen willen zetten, botsen vaak op een verhuurmarkt die hen weinig kansen geeft omwille van de hoge huurprijzen, angst voor overlast en ongerustheid dat de jongere het pand niet zal onderhouden. De woonbureaus in Sint-Truiden verhuren niet aan jongeren die studeren en genieten van een leefloon.
- Ondersteuningsvraag: extra ondersteuning nodig in het praktische, organisatorische aspect van alleen wonen, alsook administratief. Alle bewoners tot hiertoe hadden vragen van praktisch, organisatorische aard.

- De leefgroep ontgroeit: de jongere heeft het moeilijk in de leefgroep. Vaak zijn het jongeren die jarenlang verblijf achter de rug hebben en het wordt voor hen niet meer acceptabel om er nog langer te verblijven. Tegelijkertijd zijn er nog ongerustheden op vlak van zelfredzaamheid. Leeftijd is hierin ook een belangrijke factor.
- De grote stap: angst en onzekerheid om al alleen te gaan wonen, om er financieel ook alleen voor te staan. Een aantal jongeren kiezen bewust KWE als tussenstap naar CBAW.
- Zelfinzicht: het is de bedoeling dat de jongere tot zelfinzicht komt (“kan ik alleen gaan wonen?”, “heb ik nog residentiële hulp nodig?”, “is een vorm van begeleid wonen aan de orde?”). Vaak is het zelf ervaren nodig om verdere nodige hulp te vragen en te aanvaarden.
- Geen context: jongeren die alleen in het leven staan en geen of onvoldoende context hebben om hulp te bieden bij de ervaren noden. Het (leren) leggen van contacten, alsook deze onderhouden, is zeker in de beginfase van begeleiding in Toekomst 18 zeer arbeidsintensief.

Uitstroom

In 2018 stroomden er 4 jongeren uit:

- 2 jongeren verbleven 1 maand in Toekomst 18 ter overbrugging van een eigen verblijf. Dit was ook zo afgesproken bij aanvang van het verblijf, hulpvraag was enkel dakloosheid voorkomen.
- 1 van hen werd verder ambulantly begeleid
- Voor 2 andere jongeren werd er geen verlenging van hun verblijf toegestaan o.w.v. druggebruik en -dealen. Eén jongere werd verder begeleid in CBAW vanuit de eigen organisatie. De andere jongere werd verder begeleid vanuit een MPI, nadat er eerst een eigen woonst werd gevonden voor het verlaten van de KWE.

In 2019 stroomden 3 jongeren uit:

- 1 jongere ging over naar een vorm van begeleid wonen vanuit een VAPH voorziening. De jongere kwam uit een leefgroep en kon tijdens het verblijf in Toekomst 18 een beter zicht krijgen op wat de eigen mogelijkheden zijn.
- 1 jongere werd opgenomen in psychiatrie, na tijdelijk logement bij de maternale grootouders. Begeleiding werd vast gehouden vanuit Houvastproject vanuit het JAC.
- 1 jongere ging samen wonen en wordt verder begeleid door de reeds in Toekomst18 betrokken CBAW-begeleider

Besluit

Zoals reeds omschreven in de aanvraag, staan we nog steeds open voor de vooropgestelde doelgroep.

Psychische kwetsbaarheid, mentale beperking, afhankelijkheidsproblematiek, ASS, GES+ problematiek vormen geen tegenindicatie tot opname, doch vereist een acute psychiatrische en/of verslavingsproblematiek bijkomende interventie van meer gespecialiseerde zorg. Uiteraard dienen jongeren in staat te zijn om alleen te wonen in een concept van flexibel en aangepast toezicht.

Indien er sprake is van een beperking is het belangrijk dat de jongere bereid is om constructief mee te denken rond de thema's die hem beperken. Om een kans op slagen te hebben, denken we dat het nodig is dat de jongeren voldoet aan onderstaande voorwaarden:

- Gemotiveerd zijn om in gemeenschap te wonen en dit ook echt kunnen zien als een leeromgeving.
- Minimale interne sturing hebben.
- Een begeleiding als een meerwaarde zien en deze kunnen toelaten.

De praktijk heeft ons geleerd dat KWE niet voor iedereen een goede keuze is. Deze keuze zien we als een dynamisch gegeven. Soms is het nodig dat er eerst andere stappen of een andere ervaring opgedaan wordt, vooraleer de jongere klaar is om deze stap te zetten.

3. Beschrijf (beknopt) op welke wijze andere organisaties (binnen Opgroeien als daarbuiten, zoals een VAPH-organisatie, CAW, OCMW,...) betrokken zijn, zowel op casusniveau als op projectniveau.

Graag geven we in onderstaande een overzicht van de partners, die specifiek betrokken zijn op de werking van Toekomst 18. (Partners op organisatieniveau worden hier niet expliciet vermeld.)

CAW Limburg/JAC Sint-Truiden als partner in zorg op casus- en projectniveau

Gezien de outsourcingovereenkomst met CAW Limburg, wordt de Houvast-medewerker voor één dag per week tewerk gesteld in de KWE. Dit maakt mogelijk dat het CAW op casusniveau een vaste partner is in het begeleiden van de bewoners. De focus van de Houvast medewerker ligt op het toe leiden van jongeren naar de volwassenhulpverlening. Ook bij het verlaten van de KWE proberen ze de jongeren nog tijdelijk vast te houden.

Op projectniveau zien we het CAW mee als klankbordpartner die belangrijke input kan geven op vlak van wat er leeft in Sint-Truiden als op vlak van de leefwereld als op vlak van methodieken.

OCMW Sint-Truiden als partner in zorg op projectniveau

Het OCMW erkent en ondersteunt het project ten volle binnen Sint-Truiden. Het is mede op hun aangeven dat de woning gerealiseerd werd. De medewerkers zijn voldoende bekend met de werking waardoor de jongeren gezien worden als zelfstandig wonende jongvolwassene en bijgevolg ook recht hebben op een leefloon als alleenstaande.

Op casusniveau vertaalt de bekendheid zich in een vlotte samenwerking waar er samen gedacht en gewerkt kan worden met de jongere.

Daarnaast is het OCMW voor ons ook de aanspreekpersoon als partner in het uitwerken van het ATK gedachtengoed.

Privé-persoon als partner in zorg op projectniveau

De woning waarin de KWE gevestigd is, werd ons ter beschikking gesteld door een sociaal geëngageerde privé-persoon uit Sint-Truiden.

GGZ-netwerken/ DAGG als partner in zorg op casusniveau

De betrokkenheid van de GGZ-partners hebben vooral op casusniveau vorm gekregen. Voor advies en consult betreffende zorgvragen kunnen we terecht bij diverse lokale actoren zoals het DAGG, Ligant, ...

Concreet betekent dit dat jongeren die begeleid worden door een ambulante GGZ-dienst niet enkel op therapeutisch gesprek kunnen gaan, maar dat er ook bereidheid is bij de therapeut om mee aan te sluiten op de teamvergadering indien de situatie dit vereist. Deze ondersteuning is steeds in overleg met de jongere waarbij de jongere zelf aanwezig is of tenminste iets later aansluit.

Reling als partner in zorg op casusniveau

Het mobiele crisisteam van Reling is een partner op casusniveau.

Asster als partner in zorg op casusniveau

Op casusniveau was er een samenwerking tussen Toekomst 18 en De Zeilen 2 om samen een jongere te dragen. Concreet betekende dit dat de jongere ten alle tijden ondersteund kon worden door korte residentiële opname.

DOP als partner in zorg op casusniveau

De dienst ondersteuningsplan ondersteunt jongeren die mogelijk een beperking hebben. Op casusniveau is er een goede samenwerking met DOP. Zij zijn betrokken partner bij het uitzetten van netwerktafels en het mee in beeld brengen van een nood aan VAPH middelen.

Onder Ons als partner in de zorg op projectniveau

Lokaal initiatief waar mensen in armoede samen komen en activiteiten organiseren. Er is regelmatig overleg en vorming in samenwerking met Rimo Limburg.

TreAde als partner in de zorg op casusniveau

Lokaal initiatief dat fungeert als ontmoetingsplaats voor volwassenen met een psychosociale kwetsbaarheid.

vzw Bewust als partner in zorg op projectniveau

Vzw Bewust was bij aanvang van ons project een partner die ons mee op weg gezet heeft in de organisatie van het gemeenschapswonen. We hebben deels kunnen putten uit hun jarenlange ervaring van beschut wonen en de administratieve formaliteiten die dit met zich meebrengt.

Vanuit vzw Bewust kwam recent de vraag om stage te lopen bij Toekomst 18 om de werking van binnenuit te leren kennen. Een vraag die zeker in overweging zal genomen worden.

Onder Dak, Cvba Nieuw Sint-Truiden, Sociaal verhuurkantoor Land van Loon als partner in zorg op casusniveau

De bewoners van Toekomst 18 worden verondersteld zich in te schrijven in een sociaal verhuurkantoor. Onder Dak is een afdeling van Onder Ons en houdt zich vooral bezig met huurproblemen van kansarmen.

Huisartsen als partners in zorg op casusniveau

Sommige jongeren hebben geen huisarts of weten niet hoe ze een afspraak moeten maken. In de buurt van Toekomst 18 bevindt zich een huisartsenpraktijk die de werking van de KWE al goed kennen. Dit is helpend voor de jongeren bij het leggen van de eerste contacten. Tevens zijn zij voor ons een partner in het mee inschatten van jongeren met een depressie.

Scholen, Arktos, CLB, Athena (voorbereiding middenjury) als partner in zorg op casusniveau

Een goede samenwerking met de scholen en alternatieven ervan, is nodig gezien de kwetsbaarheid van een aantal jongeren op schools vlak.

Organisaties Jeugdzorg als partner in zorg op project- en casusniveau

Collega-organisaties BJB vzw Mariahuis en vzw HSA zijn partner van bij de aanvraag van het project.

Tevens stelde vzw Marianhuis als potentiële toeleider reeds verschillende vragen op casusniveau.

vzw Cachet als partner op project- en op casusniveau

Er is een goede samenwerking tussen Toekomst 18 en Cachet.

We maken deel uit van de klankbordgroep die hulpverleners en gebruikers (ouders en jongeren) samenbrengen om over thema's in dialoog te gaan onder de vorm van een lerend netwerk.

Daarnaast gingen 4 van de 6 jongeren vorig jaar mee op Cachet kamp. Vanuit die contacten was er van de jongeren ook interesse om verder deel uit te maken van het Cachet gebeuren.

Toekomst 18 stelde zijn polyvalente ter beschikken voor een 3 tal workshops georganiseerd door Cachet. Hieraan namen zowel jongeren uit de leefgroepen als jongeren van Toekomst 18 deel.

Team Hope Sint-Truiden als partner in zorg op projectniveau

Team Hope ondersteunt de werking van de KWE door schenking van voedselpakketten aan de bewonersgroep. Door deze link al te leggen vanuit de KWE wordt de drempel verlaagd voor jongvolwassenen om ook in het latere leven beroep te doen op dergelijke initiatieven indien ze dit nodig hebben.

Buurtwerking als partner in zorg op projectniveau

Van bij de start van Toekomst 18 investeerden we in goede contacten met de buurt. We zorgden voor bekendmaking van ons aanbod, voor burenoverleg i.g.v. overlast, voor beschikbaarheid en permanentie t.a.v. naaste burens. Al snel wierp deze investering vruchten af. Buurtbewoners zijn attentief voor bewoners van de KWE, spreken hen rechtstreeks aan in geval van vb. geluidsoverlast of anderen, bewoners worden uitgenodigd voor de straatbarbecue, ... We stelden tevens onze polyvalente zaal op het gelijkvloers ter beschikking voor vergaderingen van het Buurtcomité. Dit nauw contact betekent niet enkel een inzet van de buurt voor de KWE-jongeren maar ook omgekeerd. Zo hielpen de KWE-jongeren bij het plaatsen van kerstbomen in de buurt.

ACT als partner in zorg op project- en casusniveau

Op projectniveau is er regelmatig overleg met ACT Limburg, als toeleider van de kleinschalige wooneenheid en de andere KWE's uit de regio. Tijdens dit instroomoverleg wordt er tevens nagedacht over de verdere vormgeving van de KWE's, alsook over een verdere verfijning van de doelgroep.

Gelijkaardige initiatieven KWE's als partner in zorg op projectniveau

We participeren vanuit Toekomst 18 aan de door het agentschap georganiseerde intervisiemomenten voor KWE's en BI. Deze uitwisseling is helpende om te leren van de ervaringen van anderen.

Op eigen initiatief organiseren de KWE's ook onderling intervisiemomenten rond welbepaalde thema's (vb. opvolging uitstroom, dagbesteding, huisvesting, ...).

Tenslotte maakt de koppeling met burgerinitiatieven deel uit van de KWE-werking. Hierbij ligt de focus op het genereren van een maatjeswerking en het toeleiden van jongeren tot bestaande burgerinitiatieven. Tijdens het afgelopen werkjaar werd veel tijd geïnvesteerd in het contact leggen met mogelijke partners die samen een buddywerking kunnen/willen realiseren als in het leren kennen van deze specifieke materie en het bestaande landschap. Enkele voorbeelden:

- Afstemmingsoverleg buddywerking DAGG Sint-Truiden
- Onderzoeken mogelijkheden tot samenwerking met OCMW Sint-Truiden (boot werd afgehouden o.w.v. reorganisatie van OCMW-diensten)
- Vormingsmoment ATK (Armen Tekort).
- Toeleiden van jongeren naar bestaande initiatieven zoals "Opboksen", "Villa Basta", ...

4. Beschrijf (beknopt) op welke manier de context van een jongere wordt versterkt, en de koppeling met vrijwilligers (al dan niet burgerinitiatieven).

- **Netwerkversterking**

Zoals boven reeds beschreven, stellen we vast dat jongeren vaak geen of beperkte toegang hebben tot contextfiguren die tegemoet komen aan de noden die ze ervaren. Vanuit Toekomst 18 ligt de focus van de begeleiding op het versterken van de jongere in zijn context:

- Er wordt ingezet op het betrekken van de hele context (gezin, school, buurt, vrienden) van de jongere.
- Vanuit het oogpunt van de vermaatschappelijking van de zorg zetten we in op het versterken van het natuurlijk netwerk.
- Bij de voorbereiding op de (re)integratie in de maatschappij trachten we een perspectief te creëren op alle domeinen: woonsituatie, werk, school, gezin, hulpverlening, sociaal netwerk, vrijetijdsbesteding. Het professionele netwerk is in deze een onmisbare partner.
- Vanaf het eerste contact met Toekomst 18 zijn belangrijke derden voor de jongere welkom om mee te stappen in de kennismaking en het verder traject. Hierbij denken we aan het familiale netwerk, hun vrienden (en bij uitbreiding diens ouders) maar ook professionele derden zoals de school, een muziekleraar, een ex-pleeggezin, ...
- Een eerste stap in de begeleiding is het in kaart brengen van de context van de jongeren. Deze stap zien we als een logisch gevolg van kennismaking met de jongere en het systeem waar hij deel van uitmaakt. Wie is deze jongere, vanwaar komt hij, tot wie voelt hij zich verbonden, ... Voor de jongere is deze stap niet evident, gezien veel jongeren gebroken hebben met hun gezin van oorsprong en ruimere familie. Een gezonde basishouding, waarbij we de jongere echt willen ontmoeten en leren kennen in wie hij is, is helpend om toe te laten dat het netwerk van vroeger en nu in kaart gebracht wordt. Door middel van een aantal tools zoals 'mobility mapping' kunnen we reeds zeer vroeg in de begeleiding de onzichtbare context terug zichtbaar maken. Het inzetten van sociale media is zeer helpend in het terugvinden en/of terug aanhalen van contacten die ooit belangrijk waren.

Een ander aspect in het contextversterkend werken, is het mee aan boord houden van bestaand netwerk. Hierbij vinden we het belangrijk dat de toeleiders naar Toekomst 18 de jongeren mee blijven opvolgen. Vaak zijn het professionelen die de jongeren een tijdlang begeleid hebben en waarmee ze al een vertrouwensband opgebouwd hebben. In onze meest ideale wereld blijven deze contacten bestaan, ook na uitstroom uit de KWE.

Daarnaast is Toekomst 18 ingebed in een stadsomgeving waar mensen dicht bij elkaar wonen. De polyvalente ruimte van het gebouw staat regelmatig open voor buurt evenementen zoals sinterklaasfeest, nieuwjaarsdrink, ... de jongeren die dat wensen kunnen hieraan deelnemen als buur tussen de burens.

Toekomst 18 heeft ook doelbewust een samenwerking (outsourcingovereenkomst) met het Houvast project van het CAW Limburg aangegaan. Concreet uit zich dit in de aanwezigheid van een medewerker van Houvast gedurende 8u per week. De JAC medewerker heeft op die manier een band met alle jongeren kunnen opbouwen en ze vergezelt hen vaak naar contacten met andere instanties. Ze is een blijvend aanspreekpunt voor de jongeren en legt de brug naar volwassenhulpverlening.

De afgelopen maanden hebben we ingezet op vorming en het leggen van contacten met organisaties die inzetten op netwerkversterkend werken. Family Finding, EKC, en SOS zetten sterk in op het versterken van bestaande netwerken en/of opnieuw te activeren. Daarnaast waren er contacten met LUS en ATK die hun expertise in het werven en matchen van 'buddy's' met ons deelden. Tot nog toe hebben we vooral op casusniveau ingezet om individuele jongeren in contact te brengen met bestaande initiatieven zoals Opboksen, gitaarles van Arktos, ...

In 2019 gingen 4 bewoners mee op Cachet kamp. Daarnaast zijn er 3 workshops in Toekomst 18 doorgegaan waar een deel van de bewoners ook al deels als ervaringsdeskundigen konden fungeren.

- **Inzet vrijwilligers(organisaties)**

Daarnaast hebben we bij aanvang 2 vrijwilligers/gemeenschapswerkers ingeschakeld om contacten te leggen met de jongeren in de dagdagelijkse dingen zoals samen koken, fiets herstellen, naar containerpark gaan, muziekles geven, naar de winkel gaan, filosoferen over de zin van het leven, kerstboom gaan versieren, leren fietsen, mee naar de film, ... Dit waren geen groepsactiviteiten maar wel telkens een warme uitnodiging om aan te sluiten bij dagdagelijkse activiteiten die de vrijwilliger toch van plan was te doen en/of waar hij de jongere even kon mee helpen. Deze contacten verliepen zeer goed en vulden de leegte op die er is tussen de start van een initiatief en tot de ideeën ook werkelijk uitgevoerd kunnen worden. Het doel was niet om een blijvend en duurzaam context te creëren.

We geloven sterk in het inzetten op verbinding maken met de directe leefomgeving én de ruimere maatschappij door het faciliteren van een maatjeswerking waarbij niet-professionelen (buddy's) gekoppeld worden aan de jongeren als gelijkgestemden en die samen een verder traject van netwerk/vriendschap aanvatten. De uitwerking hiervan vraagt heel wat tijd waarbij het niet zo evident is om partners te vinden die hiervoor de nodige tijd kunnen uittrekken. Daar waar we tot nog toe vooral op casusniveau geïnvesteerd hebben, willen we toch blijven inzetten op een meer structurele uitbouw. Concreet denken we aan het meer toegankelijk maken van de burgerinitiatieven voor onze jongeren.

In de verdere uitwerking van de burgerinitiatieven wordt de link gelegd met de overkoepelende vrijwilligerswerking binnen de organisatie. Vrijwilligers kunnen in onze organisatie ten dienste staan van de werking van een afdeling (vb. kookmoekes, huiswerkbegeleiding), ingeschakeld worden in het atelieraanbod van dagbesteding (vb. tuinatelier, muziekatelier), alsook fungeren als steunfiguur voor individuele jongere (vb. maatjeswerking, steungezin). We zien een toename van vrijwilligersinzet in de organisatie, echter blijft de inzet van steunfiguren een uitdaging.

5. **Zelfevaluatie: krachten/goede praktijken – valkuilen/moeilijkheden.**

• Krachten/goede praktijken

Het concept apart leven in gemeenschap biedt heel wat leerkansen in een veilige omgeving.

Heel wat jongeren komen zichzelf pas tegen als ze kunnen stoppen met zich te verzetten tegen de groepsregels en begeleiders van de leefgroep en/of tegen de opgelegde begeleidingsmaatregel. Binnen het concept van KWE gaan we uit van gelijkwaardige partnerschappen waarbij de jongere zijn energie niet langer kan/moet steken in het verzet maar wel in het maken van eigen keuzes en het nemen van zijn eigen verantwoordelijkheden. Dit brengt hem in een stroomversnelling in het daadwerkelijk volwassen worden. De uitdaging blijft om in dialoog de jongeren tot groei te laten komen als gelijkwaardige partners.

Het samenleven biedt een oefenterrein om als jongere zelf in dialoog te gaan met de medebewoners. Ze worden gestimuleerd om zelf oplossingen te bedenken en om mee te onderhandelen om samenleven mogelijk te maken. We merken dat ook sociale media hierin helpend kunnen zijn. Vanop een afstand kunnen begeleiders het onderling proces volgen en zullen pas tussen komen indien het echt nodig is. Deze thema's worden op het huisoverleg op tafel gelegd met als doel dat de bewoners zelf komen met oplossingen en/of kunnen leren uit hoe anderen het aangepakt hebben.

Een belangrijk thema dat naar boven komt, is eenzaamheid en het zich kunnen inleven in de andere. Door jongeren toch nog onder dak te hebben en meer frequente contacten te hebben, worden deze thema's sneller zichtbaar en bespreekbaar. We merken ook dat jongeren, die niet zoveel met elkaar hebben, toch elkaar helpen indien er zich een probleem voordoet.

De krachtgerichte benadering met de jongere aan het stuur, uit zich in alle facetten van de begeleiding. Voor de jongere is dit soms (zeker in het begin) onwennig en ook wel een valkuil. Zelf dingen moeten overdenken en keuzes maken is een groeiproces waarbij heel wat jongeren ondersteuning nodig hebben. De grote kracht zit in het benaderen van de jongere als volwaardige gesprekspartner. Binnen deze benadering zien we de jongeren uitgroeien tot jongvolwassenen die op een oprechte wijze thema's die ze tegenkomen kunnen bespreken.

Het werken met de zelfredzaamheidsmatrix biedt een visuele ondersteuning om alle ontwikkelingsdomeinen in kaart te brengen.

De structurele samenwerking met het CAW Limburg/JAC Sint-Truiden biedt zowel tijdens de begeleiding als na afloop van het begeleidingstraject heel wat opportuniteiten;

- De Houvastmedewerker die voor 8 u per week verbonden is aan Toekomst 18 neemt heel wat taken mee op voor de jongeren. Deze taken zijn gerelateerd aan de verbinding met de volwassenhulpverlening.bv. mee gaan naar het JAC, laten inschrijven in een sociaal verhuurkantoor, meegaan naar de voedselbank... Op die wijze trachten we actief bruggen te bouwen naar bestaande initiatieven in de ruimere maatschappij. Door de aanwezigheid en het mee participeren aan bewonersoverleg wordt er een vertrouwensband opgebouwd.
- De Houvastmedewerker volgt een aantal jongeren die het huis verlaten hebben nog steeds op. Dit gebeurt in positieve samenwerking met het JAC.
- Daarnaast is zij een waardevolle partner en toetssteen bij de uitbouw van onze KWE.

Het gezegde "een goede buur verdubbelt de waarde van je huis", is ook in geval van onze KWE niet anders. De sterke investering in positieve buur(t)contacten werpt vruchten af en stilaan kennen we

inbedding in de regio. Deze ondersteuning van de buurt is hartverwarmend voor onze jongvolwassenen, docht daagt hen ook uit om op gepaste wijze met buurtbewoners om te gaan.

- Valkuilen/moeilijkheden

Bij een eerste kennismaking met de KWE geven jongeren snel aan dat deze woonvorm perfect voor hen is omdat ze dringend een bed nodig hebben of omdat ze de leefgroep ontgroeid zijn. Vaak kunnen de jongeren niet ten volle inschatten wat het betekent om toch ook nog in gemeenschap te leven. We merken ook dat ze gewoon zijn dat begeleiders alles voor hen oplossen waarbij de overgang van een leefgroep naar een KWE nog niet voldoende op elkaar is afgestemd.

Jongeren met diverse problematieken kunnen elkaar ondersteunen maar tevens ook versterken in negativiteit. We denken aan verslaving maar ook aan depressie, dag- en nachtritme verwisselen, niet meer naar school gaan.

In de leefwereld van onze jongeren zijn er heel wat andere jongeren die dakloos zijn en overleven door te 'sofa-surfen'. Ook binnen onze werking werden we hier meermaals mee geconfronteerd en het is dan ook een uitdaging om een gezond evenwicht te behouden tussen sociale contacten/netwerk en de jongeren te ondersteunen in het gezond afgrenzen van deze contacten.

Het inzetten van de personele middelen blijft een zoektocht wanneer en op welke wijze deze middelen ingezet worden. Het vormt vaak een spanningsveld om als organisatie in goede zorg verantwoordelijkheid te dragen met betrekking tot de bewoners versus hen het vertrouwen te geven. Een goede toetssteen is voor ons voldoende ruimte voor het ontwikkelings- en experimenteerproces van de individuen met zorg voor de veiligheid en welbevinden van de medebewoners.

- Verbeteracties/uitdagingen

Naar de toekomst willen we onze werking verder uitbouwen en inzetten op een aantal thema's. Binnen de eigen organisatie zal er ook nog verdere afstemming plaats vinden tussen de verschillende modules, zodoende een logisch gefaseerde opbouw te krijgen doorheen verblijf, kamertraining, studio wonen, KWE en CBAW.

De werkvorm meer visueel voorstellen met al zijn deelaspecten zodat het ook voor alle jongeren duidelijk is waarvoor ze kiezen. We willen dan ook aan deze begeleidingsvorm een aantal verwachtingen koppelen die niet meer zo vrijblijvend zijn vanuit de vaststelling dat een aantal jongeren nog in meer of mindere mate nood hebben aan externe sturing. Daarnaast willen we met jongeren ook expliciet in dialoog gaan over wat zij te bieden hebben aan de andere bewoners.

De individuele trajecten verlopen goed. Binnen het gemeenschapsleven zien we dat er nog heel wat werk te verrichten valt op vlak van groepsdynamica. Het aanwerven van een halftijdse gemeenschapswerker is een eerste stap om hiermee actief aan de slag te gaan. Binnen deze werking is het een continu zoeken naar het juiste evenwicht, de optimale afstemming tussen zorgnoden en begeleidingsuren. De werking van KWE steunt op de ruimere vzw voor wat betreft administratieve en logistieke ondersteuning, waardoor alle personeelsmiddelen integraal in begeleiding kan ingezet worden.

Ondanks de zeer waardevolle individuele trajecten, is een jaar na officiële start de vraag reeds groter dan het aanbod. Jammer genoeg telt Toekomst 18 al enkele jongeren op 'de wachtlijst'.

Zoals eerder reeds omschreven betekent 'de meest kwetsbare jongeren' niet per definitie ook de meest complexe zorgvragen. We zijn het huis gestart met heel wat bewoners met zeer complexe hulpvragen, zonder bed elders, met een specifieke onbeantwoorde zorgnood, ... We hebben moeten vast stellen dat een dergelijke mix niet altijd ten goede komt van de bewoners. Een minimale motivatie, alsook interne sturing is nodig om een dergelijke woonvorm aan te kunnen. Vandaar het belang van een goede 'matching' van jongeren enerzijds. Anderzijds ook hier de vaststelling dat we als KWE, als organisatie, als sector, als jeugdhulpaanbod voor sommige jongeren nog te kort schieten.

De woonnood in de regio blijft een thema, ook bij uitstroom uit de KWE. Op lokaal niveau gaan we hierover in dialoog met SVK, SHM doch ook de werkgroep jongvolwassenen vanuit het IROJ buigt zich over dit thema.
